നളിനി

കുമാരനാശാൻ

നളിനി

കുമാരനാശാൻ

(മലയാളം: കവിത)

The electronic versions have been created by making use of the production infrastructure of River Valley Technologies.

The electronic versions were generated from sources marked up in LaTeX in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using XeTeX from TeXLive 2020 and the cloud framework, Ithal (ഇതൾ). The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by Rachana Institute of Typography. The font used for Latin script was Linux Libertine developed by Philipp H. Poll.

The electronic versions are released under the provisions of Creative Commons Attribution Non-commercial ShareAlike license for free download and usage.

Cover: Poet Kumaran Asan, oil on canvas by Madhusudhanan, 2019.

Sayahna Foundation
JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014
URL: www.sayahna.org

അവതാരിക

ഗതാനുഗതികത്വത്തെക്കാൾ നവനവോല്ലേഖകല്പനയിലാണ് കവികൾ അധികം ദൃഷ്ടിവെക്കേണ്ടതെന്ന് ഈ ഖണ്ഡകാവ്യം വായിക്കുന്നവർക്ക നല്ലവണ്ണം ബോദ്ധ്യപ്പെട്ടും, ഇക്കാലത്തെ കവിതാഗതി നോക്കുമ്പോൾ ഇതൊരു പുതിയ പ്രസ്ഥാനമാണെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല.

വാസനയുണ്ടെങ്കിൽ 'ആമ്പലും അമ്പിളിയും വണ്ടും തണ്ടാരും' എല്ലാംകൂടി ഒന്നിച്ചും വെവ്വേറെയും അങ്ങുമിങ്ങും വെച്ചുകെട്ടാതെതന്നെ നല്ല അലങ്കാരങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കാമെന്നും ആ പുതിയ മോടികൊണ്ടു കവിതയ്ക്കു ഭംഗി കൂടുതലല്ലാതെ കുറവു വരികയില്ലെന്നും ഈ ചെറിയ കാവ്യം ധാരാളം കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. വാല്മീകി, വ്യാസൻ, കാളിദാസൻ മുതലായ മഹാകവികളുടെ കൃതികളിൽ ഗൂഢമായിട്ടെങ്കിലും അന്തർഭവിക്കാത്ത ആശയങ്ങൾ ദുർല്ലഭമായാലും കണ്ടാലറിയാത്തവിധം വേഷം മാറ്റിയും സന്ദർഭമനുസരിച്ച് ഏറ്റക്കുറവുവരുത്തിയും അവയെ പ്രയോഗിക്കേണ്ടതാണെന്നു പല ഘട്ടങ്ങളിലും ഇതു തെളിയിച്ചിട്ടുമുണ്ട്.

ഏതെങ്കിലും ഒരു പഴയ ഇതിവൃത്തം എടുത്ത് വല്ല പൊടിയും വെച്ചു കുറച്ചൊന്നു മിനുക്കി ആദ്യവസാനം ഓരോ മംഗളവും ചേർത്തു ചൊല്ലുന്നതല്ല കവിയുടെ മനോധർമ്മമെന്നും ഈ കാവ്യത്തിന്റെ പുറമേയുള്ള ആകൃതികൊണ്ടുതന്നെ അറിയാവുന്നതാണ്. ഇതിലെ കഥാവസ്തു കല്പിതമാണെന്നു മാത്രമല്ല, അതിന്റെ രീതിയും അസാധാരണമായിരിക്കുന്നു. സാധാരണക്കാർ രജോഗുണപ്രധാനമാണെന്നും ആ ഗുണത്തെ പോഷിപ്പിക്കുന്ന സാമഗ്രികൾ കൊണ്ടുമാത്രം പുഷ്ടിപ്പെടുന്നതാണെന്നും കരുതി വർണ്ണിച്ചുവരുന്ന ശൃംഗാരം തന്നെയാണു ഇതിലെ സ്ഥായിയായ രസമെങ്കിലും പ്രാപഞ്ചികവ്യവഹാരങ്ങളിൽ നിന്നൊഴിഞ്ഞ് സത്വഗുണവൃത്തിയവലംബിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന നിലയിലും ആ അനുരാഗം വർദ്ധിക്കുന്നതായിട്ടാണു കാണിച്ചിരിക്കുന്നത്. പരിശുദ്ധമായ അനുരാഗത്തിന്റെ അല്ലെങ്കിൽ കലർപ്പില്ലാത്ത ശൃംഗാരരസത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മസ്ഥിതി ഗ്രഹിക്കുന്നതിൽ ഈ സംഗതി ഏറ്റവും ഉപയുക്തമായിട്ടുണ്ടെന്നു വേറെ പറയേണ്ടതില്ല.

കഥാവസ്തു പഴയതായാലും പുതിയതായാലും അതിന്റെ നിർവ്വഹണം കാര്യമെല്ലാം സാധിച്ചു ഭരതവാക്യവും കൂടി കഴിഞ്ഞ മട്ടായിരിക്കണമെന്നു ഭാഷാകവികൾക്കു സംസ്കൃതകവികൾക്കും കൂടി പണ്ടേക്കുപണ്ടേതന്നെ വലിയ നിർബ്ബന്ധമുള്ളതു പോലെയാണ് കണ്ടുവരുന്നത്. സംഭോഗശൃംഗാരത്തേക്കാൾ വിപ്രലംഭശൃംഗാരത്തിനും ആസ്വാദ്യത അധികമുണ്ടെന്നുള്ളതിൽ വാദമില്ലാതിരിക്കെ, അർത്ഥമില്ലാത്ത ഈ നിർബ്ബന്ധത്തിൽപ്പെട്ട് രസസ്ഫൂർത്തിക്കു വിശ്രാന്തിവരുത്തിക്കലാശിപ്പിക്കുന്നത് അത്യാവശ്യമല്ലെന്നും ഈ കാവ്യത്തിലെ നിർവ്വഹണം നമുക്കു മനസ്സിലാക്കിത്തരുന്നു. ഈ രീതി പാശ്ചാത്യകവികളിൽ ധാരാളമാണെങ്കിലും നമ്മുടെ ഇടയിൽ അപൂർവ്വം തന്നെയാണ്.

എന്നാൽ അർത്ഥകല്പനയിൽ ഇത്രത്തോളം നിഷ്കർഷ ചെയ്തിട്ടുള്ളതുപോലെ ശബ്ദബന്ധത്തെ സംബന്ധിച്ച നിർബ്ബന്ധങ്ങളിൽ ചിലത് ഒഴിവാക്കുകയുംകൂടി ചെയ്തിരുന്നുവെങ്കിൽ ഈ കാവ്യത്തിനു ഭംഗി ഒരു മാറ്റു കൂടുകയില്ലായിരുന്നോ എന്നൊരു ചോദ്യത്തിനു വകകാണുന്നുണ്ട്.

ഇതുവരെ പറഞ്ഞതെല്ലാം ഈ കാവ്യത്തിൽ സ്ഥൂലമായിത്തന്നെ കാണാവുന്ന വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റിയാണ്. സൂക്ഷ്മമായി നോക്കുമ്പോൾ ഇതിന്റെ നിർവ്വഹണം രമണീയമായ സംഭോഗശൃംഗാരത്തിന്റെ ഉത്തമകാഷ്ഠയിൽത്തന്നെ പര്യവസാനിച്ചതായിട്ടു കാണാം. ശൃംഗാരമെന്നു പറഞ്ഞുവരുന്ന ഭാവത്തിൽ ഏതു ദശവരെ സഹൃദയന്മാർക്കും ആസ്വാദ്യത കൂടിക്കൂടി വരുന്നുവോ ആ ദശയിലാണ് ഇതിലെ നായികയുടെ ഭാവം നിലനിർത്തിയിരിക്കുന്നത്. നായകൻ അത്രയും കൊണ്ടു നിർവൃതനുമാണ്. എന്നുതന്നെയല്ല, നിഷ്കളങ്കമായ രസസ്ഫൂർത്തി ബ്രഹ്മാനന്ദത്തേക്കാൾ ഒരുപടി താഴ്ന്നതേയുള്ളൂ എന്നുള്ള ഗൂഢതത്ത്വത്തിനും ഈ കാവ്യം നല്ല ദൃഷ്ടാന്തമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട്.

1087 തുലാം 8-ാം നു

തിരുവനന്തപുരം

എ. ആർ. രാജരാജവർമ്മ

— 1 —

നളിനി

1

നല്ല ഹൈമവതഭൂവിൽ,—ഏറെയായ്
കൊല്ലം—അങ്ങൊരു വിഭാതവേളയിൽ,
ഉല്ലസിച്ച യുവയോഗിയേകനൽ
ഹുല്ല ബാലരവിപോലെ കാന്തിമാൻ.

2

ഓതി, നീണ്ട ജടയും നഖങ്ങളും
ഭൂതിയും ചിരതപസ്വിയെന്നതും,
ദ്യോതമാനമുടൽ നഗ്നമൊട്ടു ശീ-
താതപാദികളവൻ ജയിച്ചതും.

3

പാരിലില്ല ഭയമെന്നുമേറെയ-
ണ്ടാരിലും കരുണയെന്ന മേതിനും
പോരുമെന്നുമരുളീ പ്രസന്നമായ്
ധീരമായ മുഖകാന്തിയാലവൻ

4

തല്പരത്വമവനാർന്നിരുന്ന തെ-
ല്ലപ്പോ,വെന്നരിയെയൂഴി കാക്കുവാൻ,
കോപ്പിടും നൃപതിപോലെയും കളി-
ക്കോപ്പെടുത്ത ചെറുപൈതൽ പോലെയും,

5

ഇത്ര ധന്യത തികഞ്ഞു കാണ്മതി-
ല്ലത്ര നൂനമൊരു സാർവഭൗമനിൽ
ചിത്തമാം വലിയ വൈരി കീഴമർ-
ന്നത്തൽതീർന്ന യമിതന്നെ ഭാഗ്യവാൻ

6

ധ്യാനശീലനവനങ്ങധിത്യകാ-
സ്ഥാനമാർന്നു തടശോഭ നോക്കിനാൻ
വാനിൽനിന്നു നിജ നീഡമാർന്നെഴും
കാനനം ഖഗയുവാവുപോലെവേ.

7

ഭൂരി ജന്തുഗമനങ്ങൾ, പൂത്തെഴും
ഭൂരുഹങ്ങൾ നിറയുന്ന കാടുകൾ,
ദൂരദർശനകൃശങ്ങൾ, കണ്ടുതേ
ചാരുചിത്രപടഭംഗിപോലവൻ.

8

പണ്ടു തന്റെ പുരപുഷ്പവാടിയുൾ-
ക്കൊണ്ട വാപികളെ വെന്ന പൊയ്കയിൽ
കണ്ടവൻ കുതുകമാർന്നു തെന്നലിൽ
തണ്ടുലഞ്ഞു വിടരുന്ന താരുകൾ

9

സാവധാന മെതിരേറ്റു ചെല്ലവാ-
നാ വികസ്വരസരസ്സയച്ചപോൽ
പാവനൻ സുരഭിവായു വന്ന ക-
ണ്ടാവഴിക്ക പദമൂന്നിനാനവൻ.

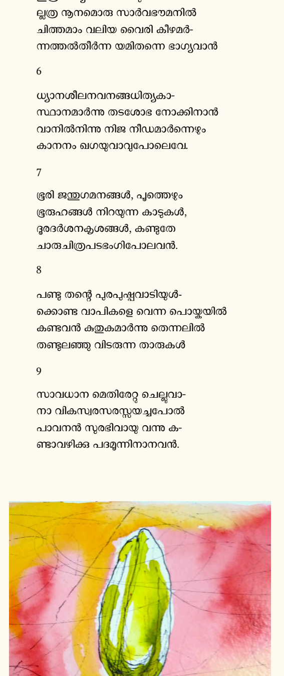

10

ആഗതർക്കു വിഹഗസ്വരങ്ങളാൽ
സ്വാഗതം പറയുമാ സരോജിനി
യോഗിയേ വശഗനാക്കി, രമ്യഭൂ-
ഭാഗഭംഗികൾ ഹരിക്കുമാരെയും.

11

എന്നുമല്ല ക്ഷുഭരമ്യഭൂവിവർ-
ക്കെന്നുമുള്ളൊരനവദ്യഭോഗമാം
വന്യശോഭകളിലത്രയല്ലയീ-
ധന്യനാർന്നൊരു നിസർഗ്ഗജം രസം

12

ആകയാൽ സ്വയമകണ്ടമാനസൻ
പോകയാമതു വഴിക്കു തന്നിവൻ,
ഏകകാര്യമഥവാ ബഹുത്വമാം
ഏകഹേതു ബഹു കാര്യകാരിയാം.

13

കന്ദതന്നടിയിലെത്തവേ സ്വയം
നിന്നപോയ് ഝടിതി ചിന്തപൂണ്ടപോൽ,
എന്നുമല്ല ചെറുതാർത്തിയാർന്നവാ-
റൊന്നവീർത്തു നെടുതായുടൻ യതി.

14

എന്തുവാൻ യമിയിവണ്ണമന്തരാ
ചിന്തയാർന്നതഥവാ നിനയ്ക്കുകിൽ,
ജന്തുവിന്നു തുടരുന്ന വാസനാ-
ബന്ധമിങ്ങടല്ല വീഴുവോളവും.

15

അപ്പുമാന്റെയകമോളമാർന്ന വീർ-
പ്പപ്പൊഴാഞ്ഞനതിദൂരഭൂമിയിൽ
അദ്ഭുതം തരവിലിനമേനിയായ്
നില്പൊരാൾക്കു തിരതല്ലി ഹൃത്തടം.

16

സ്വന്തനിഷ്ഠയതിനായ് കളിച്ച നീർ-
ചിത്തുമീറനൊടു പൊയ്കതൻതടേ
ബന്ധുരാംഗയവൾ ഉൗവി നിന്നഷ-
സ്സന്ധ്യപോലെയൊരു പാവനാംഗിയാൾ.

17

കണ്ടതില്ലവർ പരസ്പരം, മരം-
കൊണ്ടു നേർവഴി മറഞ്ഞിരിക്കയാൽ,
രണ്ടുപേരുമകതാരിലാർന്നിതുൽ-
ക്കണ്ഠ-കാൺക ഹഹ! ബന്ധവൈഭവം!

18

ആ തപോമൂർതിയാൾക്കു തൽക്ഷണം
ശീതബാധ വിരമിച്ചുവെങ്കിലും,
ശ്വേതമായ് ഝടിതി, കങ്കമാതമാ-
മാതപം തടവിലും, മുഖാംബുജം.

19

ആശപോകിലുമതിപ്രിയത്തിനാൽ
പേശലാംഗിയഴലേകമോർമ്മയിൽ
ആശു വായുവിൽ ഞരൽപ്രസൂനയാ-
മാ ശിരീഷലതപോൽ ഞടുങ്ങിനാൾ.

20

സീമയറ്റഴലിലൊട്ടു സൂചിത-
ക്ഷേമമൊന്നഥ ചലിച്ചു, മീനിനാൽ
ഓമനച്ചൊറ്റുമുണ്ടാളമെന്നപോൽ
വാമനേത്രയുടെ വാമമാം കരം.

21

ഹന്ത! കാനനതപസ്വിനീ ക്ഷണം
ചിന്ത ബാലയിവളാർന്നു വാടിനാൾ,
എന്തിനോ?—കലവധൂടികൾക്കെഴ-
ന്നന്തരംഗഗതിയാരറിഞ്ഞതാൻ!

22

ഒന്നു നിർണ്ണയമുദീർണ്ണശോഭയാ-
ലിന്നു താപസകമാരിയല്ലിവൾ,
കന്ദവല്ലി വനഭൂവിൽ നിൽക്കിലും
കന്ദമാണതിനു കാന്തി വേറെയാം.

23

എന്നുമല്ല സുലഭാംഗഭംഗിയാ-
ണിന്നമിത്തരുണി പൗരിമാരിലും,
മിന്നകില്ലി ശരദഭ്രശാതയായ്,
ഖിന്നയാകിലുമഹോ തടില്ലതാ?

24

കൃച്ഛ്രമായിവൾ വെടിഞ്ഞു പോന്നൊരാ-
സ്വച്ഛസൗഹൃദരിവൾക്കു ഇല്യരാം,
അച്ഛനും ജനനിതാനമാർത്തിയാ-
ലിച്ഛയാർന്നു മൃതിതാൻ വരിച്ചപോൽ.

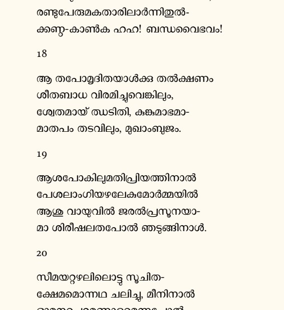

25

ഹാ! ഹസിക്കരുതു ചെയ്ത കേവലം
സാഹസിക്യമിവളെന്നു—സാധ്വിയാൾ.
ഗേഹവും സുഖവുമൊക്കെവിട്ടു താൻ-
സ്നേഹമോതി,യതുചെയ്തതാണിവൾ.

26

സ്നിഗ്ദ്ധമാരിവളെയോർത്തിരുന്നു സ-
ന്ദിഗ്ദ്ധമശ്രുനിര പെയ്യുതാൻ ചിരം
മുഗ്ദ്ധതൻമൃദുകരം കൊതിച്ചു മേ
ദഗ്ദ്ധരായ് പല യുവാക്കൾ വാണുതാൻ.

27

ഈവിധം സകല ലോഭനീയമീ-
ജീവിതം വ്രതവിശീർണ്ണമാക്കിനാൾ
ഭാവുകാംഗി, അഥവാ മനോജ്ഞമാം
പൂവുതാൻ ഭഗവദർച്ചനാർഹമാം.

28

ജീവിതാശകൾ നശിച്ചു, വാടിയുൾ-
പ്പൂവു, ജീവഗതിയോർത്തു ചെയ്കയാം
ദേവദേവപദസേവയേവമീ-
ഭൂവിലാവിലത പോവതിന്നിവൾ.

29

ശാന്തയായ് സുചിരയോഗസംയത-
സ്വാന്തയായിവിടെ മേവിയേറനാൾ
കാന്ത,യിന്നടിതകർന്ന സേതുപോൽ
ദാന്തിയറ്റു ദയനീയയായിതേ.

30

ഈ മഹാവ്രത കൊതിച്ച സിദ്ധിയെ-
ങ്ങാമയം പരമിതെങ്ങുതെല്ലുവാൻ
ഹാ! മനുഷ്യനഥവാ ഹിതാർത്ഥമായ്
വാമലില ഇടരുന്നതാം വിധി.

31

മാനസം ഭഗവദംഘ്രിപങ്കജ-
ധ്യാനധാരയിലുറച്ചിടായ്കയാൽ
ദീനയായ് ഗതിതടഞ്ഞു, വേനലിൽ
ശ്യാനയാം തടിനിപോലെ തന്വിയാൾ.

32

നൊന്ത ചിത്തമൊടു നിന്ന കണ്ണുനീർ
ചിന്തി ഹൈമനസരോജമൊത്തവൾ
സന്തപിച്ചു—വധുവിന്നധീരമാ-
ണന്തരംഗമതിവിജ്ഞയാകിലും.

33

ഖിന്നഭാവമിതകറ്റി, മാനസം
പിന്നെയും പ്രതിനിവൃത്തമാക്കുവാൻ
സന്നഹിച്ചഥ സരസ്സിൽ നോക്കിയാ-
സന്നധൈര്യ തനിയേ പുലമ്പിനാൾ.

34

"സ്വാമിയാം രവിയെ നോക്കിനിൽക്കുമെൻ
താമരേ, തരളവായുവേറ്റു നീ
ആമയം തടവിടായ്ക, തൽക്കര-
സ്തോമമുണ്ടു തിരിയുന്നടിക്കിലും.

35

സന്തതം മിഹിരനാത്തശോഭയും
സ്വന്തമാം മധു കൊതിച്ച വണ്ടിനും
ചന്തമാർന്നതളി നില്ലമോമലേ,
ഹന്ത! ധന്യമിഹ നിന്റെ ജീവിതം"

36

കോട്ടമറ്റവിടെയെത്തി,യിന്ദ്രിയം
പാട്ടിലാക്കിയപഥീയിയാം യതി,
കാട്ടിലിങ്ങനെ മനഷ്യഗേയമാം
പാട്ടുകേട്ടു പരമാർന്നു കൗതുകം.

37

വാക്കിലും പൊരുളിലും രസസ്രവം
വായ്ക്കുമാ മധുരശബ്ദമെത്തിടും
ലാക്കിലും ചെവികൊടുത്തു കാട്ടിലും
നോക്കിനിന്നു ലയലീനനായവൻ.

38

"ഹാ! വിശിഷ്ടമൃദുഗാന,മിന്നി നീ
ക്ഷ്വിടായ്കു കയിലേയനക്ഷരം!"
ഏവമോതിയലയും മരങ്ങൾ തൻ
പൂവഴും തല തളിർത്തശാഖയും

39

കാണി നിന്നവിടെയിത്വമാസ്ഥയാൽ
കാണവാനഴറി, കണ്ടരിതിയാൽ
പ്രാണസൗഖ്യമതുലം സജീവയാം
വീണതന്നെ ലയവേദിയാം യതി.

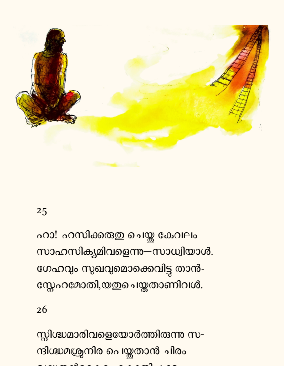

40

'വന്യഭൂമിയിൽ വഹിച്ച പൂമണം
ധന്യനായഹഹ! വന്നണഞ്ഞു നീ
തെന്നലേ! തഴുവുകിന്ന ശങ്കവേ-
ണ്ടെന്നെ; ഞാൻ മലിനമേനിയല്ലെടോ'.

41

കഞ്ജലീനഖഗരാഗമെന്നപോൽ
മഞ്ജുഗാനമതു വീണ്ടുമീവിധം
വ്യഞ്ജിതാശയമടുത്തുകേട്ടവൻ
കഞ്ജിനീതടമണഞ്ഞു നോക്കിനാൻ.

42

ചാഞ്ഞലഞ്ഞ ചെറുദേവദാരുവി-
ന്നാഞ്ഞ ശാഖകളിടിക്ക, ചിന്തയാൽ
കാഞ്ഞു, കാണ്മു മനോരഥങ്ങളാൽ
മാഞ്ഞു തൻനില മറന്നു നിന്നവൾ.

43

'ഹാ! കൃശാ തരുതലത്തിലിന്ദുവി-
ന്നേകരശ്മിയുതപോലെയാരിവൾ?
മാഴ്കിടുന്നു, ദയതോന്നും—'എന്നലി-
ഞ്ഞേകയാമവളെ നോക്കിനാൻ യമി.

44

അപ്പൊഴാശു തനിയേ വിടർന്നവൾ-
ക്കുല്പലങ്ങളൊടിടഞ്ഞ കണ്ണുകൾ
ഉൾപ്രമോദമഥ വേലിയേറ്റമാർ-
ന്നദ്ഭുതാംഗിയുടെ ചന്ദ്രനോ യതി!

45

ദൂരെ നിന്ന യമിതന്നെയാശു ക-
ണ്ടാരതെന്നുമുടനേയറിഞ്ഞവൾ
പാരമിഷ്ടജനരൂപമോതുവാൻ
നാരിമാർക്കു നയനം സുസൂക്ഷ്മമാം.

46

ഞെട്ടിയൊന്നഥ കഴങ്ങിനിന്ന പി-
ന്നൊട്ടു സംഭ്രമിയന്നു പാഞ്ഞവൾ,
തിട്ടമായ് യതിയെ നോക്കി,യാഴിയേ
മുട്ടിനിന്നണമുറിഞ്ഞ വാരിപോൽ.

47

'അൻപിനിന്നു ഭഗവൻ, ഭവൽപദം
കമ്പിട്ടന്നഗതിയായ ദാസി ഞാൻ'
വെമ്പിയേവമവളോതി, യോഗിതൻ-
മുൻപിൽ വീണു മൃദുഹേമയഷ്ടിപോൽ.

48

ഒറ്റയായിടകരങ്ങി വാച്ച തൻ
കറ്റവാർകുഴലു തല്പദങ്ങളിൽ
ഉറ്റരാഗമൊടടിഞ്ഞു കാൺകയാൽ
മുറ്റമോർത്തു കൃതകൃത്യയെന്നവൾ.

49

ഉന്നിനിന്നു ചെറുതുൾക്കുതന്നിനാൽ
ധന്യയെപ്പുനരനുഗ്രഹിച്ചടൻ,
പിന്നിലാഞ്ഞവളെ ഹസ്തസംജ്ഞയാ-
ലുന്നമിപ്പതിനമോതിനാൻ യമി.

50

സുഷ്ഠമാജ്ഞയതിനാലെ പൊങ്ങിയും
നഷ്ടചേഷ്ടത കലർന്നു തങ്ങിയും
കഷ്ടമായവിടെ നിന്നെണീറ്റതേ
ദൃഷ്ടയത ദയനീയയായവൾ.

51

മാറിൽ നിന്നുടനിഴിഞ്ഞ വല്ലലം
പേറിയാശു പദരേണു തൊട്ടവൾ
ക്കുറൊടും തലയിൽ വെച്ചു, സാദരം
മാറിനിന്നു യമിതന്നെ നോക്കിനാൾ.

52

'എന്തുവാനമിതൻ കഥിക്കുമോ?
എന്തുവാൻ കരതുമോ മഹാനിവൻ?'
ചിന്തയേവമവളാർന്നു; ഇഷ്ടിയാൽ
ഹന്ത! ചെയ്തു യമി മൗനഭേദനം.

53

'മംഗലം ഭഗിനി, നിന്റെ ഭക്തിയാൽ
തുംഗമോദമിയലുന്നു ഞാൻ ശുഭേ
എങ്ങു ചൊല്ലിവിടെയാരൊരാരു നീ-
യെങ്ങു നിന്നു മുനിപുത്രദർശനേ?'

54

എന്നരച്ചു പുനരുത്തരോൽകനായ്
നിന്നതേ സ്വയമസംഗനാകിലും,
സ്വന്ദമാനവനദാരു വാരിമേൽ
മന്ദമാച്ചുഴിയിലാഞ്ഞപോലവൻ.

55

'മുന്നിലെൻ നിയതിയാലണഞ്ഞുമി-
ന്നെന്നെ യെൻപ്രിയനറിഞ്ഞതില്ലിവൻ!
സന്നവാസനനഹോ മറന്നതാൻ
മുന്നമുള്ളതഖിലം മഹാശയൻ.'

56

ഏവമോർത്തുമഥ വീർത്തുമാർന്നിട്ടും
ഭാവചാപലമടക്കിയും ജവം
പാവനാംഗി പരിശങ്കമാനയായ്
സാവധാനമവനോടു ചൊല്ലിനാൾ-

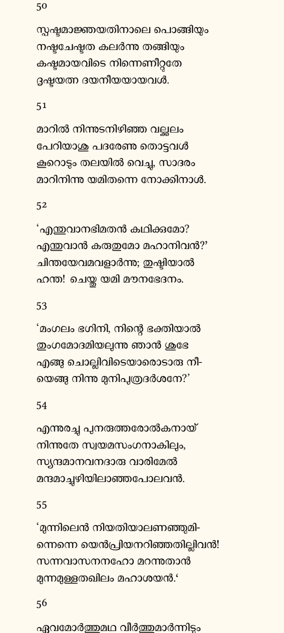

57

"കഷ്ടകാലമഖിലം കഴിഞ്ഞു ഹാ!
ദിഷ്ടമീ വടിവിയന്നു വന്നപോൽ
ദൃഷ്ടനായിഹ ഭവാൻ; ഭവാന പ-
ണ്ടിഷ്ടയാം 'നളിനി' ഞാൻ മഹാമതേ!

58

പ്രാണനോടുമൊരുനാൾ ഭവല്പദം
കാണവാൻ ചിരമഹോ! കൊതിച്ചു ഞാൻ
കേണവാണിവിടെ,യേകമർത്ഥിയാം
പ്രാണിതൻ പ്രിയമൊരിക്കലീശ്വരൻ.

59

സന്ന്യസിച്ചളവുമാസ്ഥയാൽ ഭവാൻ
തന്നെയോർത്തിഹ തപസ്സിൽ വാണ ഞാൻ
ധന്യയായ് സപദി കാൺകുമലമ-
ങ്ങെന്നെ യോർക്കുകില്ല മോർത്തിടായ്കിലും."

60

ഏവമോതിയിടരാർന്നു കണ്ണുനീർ
തൂവിനാൾ മൊഴി കഴങ്ങി നിന്നവൾ.
ഭാവശാലികൾ പിരിഞ്ഞുകൂടിയാ-
ലീവിധം വികലമാം സുഖോദയം.

61

ധീരനായ യതി നോക്കി തന്വിതൻ
ഭൂരിബാഷ്പപരിപാടലം മുഖം;
പൂരിതാഭയൊടുഷസ്സിൽ മഞ്ഞുതൻ
ധാരയാർന്ന പനിനീർസ്സുമോപമം.

62

ആരതെന്നുടനറിഞ്ഞു കൗതുകം
പാരമാർന്നു കരതിപ്പുരാഗതം,
ചാരുശൈശവകഥയുതന്നെ ചേർ-
ന്നോരുവാക്കുകളിനാൻ കനിഞ്ഞവൻ.

63

"പാരവും പരിചയംകലർന്നെഴും
പേരുമീ മധുരമായ കണ്ഠവും
സാരമായ് സ്മൃതിയിൽ നീയുമിപ്പൊൾ നിൻ
ദൂരമാം ഭവനവും വരുന്നയേ!

64

കണ്ടടൻ സ്വയമറിഞ്ഞിടാത്തതോർ-
ത്തിണ്ടൽവേണ്ട സഖി! കേണിടേണ്ട കേൾ,
പണ്ടു നിന്നെയൊരിളം കരുന്നതായ്
കണ്ടു ഞാൻ, സപദി വല്ലിയായി നീ

65

എന്നിൽ നിന്നണവുമേൽക്കിലപ്രിയം
നിന്ന കേഴമയി! കണ്ടിടുന്നതേ
നിന്നിലി പ്രണയചാപലത്തെ ഞാ-
നന്നമിന്നുമൊരുപോലെ വത്സലേ.

66

പോയതൊക്കെയഥവാ നമുക്കയേ,
പ്രായവും സപദി മാറി കാര്യവും
ആയതത്വമറിവിന്നുമാർന്നു,—പോ
ട്ടായതെന്തിവിടെ വാണിടുന്നു നീ:

67

ഓതുകിന്നത,ഥവാ വൃഥാ ശുഭേ
ഹേതു കേൾക്കവതൊരർത്ഥമേതിനോ
നീ ഇനിഞ്ഞു—നിജകർമ്മനീതരാ-
യേതുമാർഗ്ഗമിയലാ ശരീരികൾ!

68

പിന്നെയൊന്നൊരുപകാരമേതിനോ-
യെന്നെയോർത്തു സഖി, ഏതുതോതുക,
അന്യജീവനതകി സജ്ജീവിതം
ധന്യമാക്കുമലേ വിവേകികൾ."

69

മാല്യ ചെറ്റുടനകന്നുമുള്ളിലെ-
ന്നാലുമാശ തടവാതെ വാടിയും,
ആലപിച്ചയതിതന്നെ നോക്കിനാൾ
ലോലകണ്ണമതിലോലലോചന.

70

നവ്യമാം പരിധിയാർന്നനക്ഷണം
ദിവ്യദീപ്തി ചിതറീടുമാ മുഖം,
ഭവ്യശീലയവൾ കണ്ടു, കണ്ടയാ-
യവ്യവസ്ഥിതരസം, കഴങ്ങിനാൾ.

71

പാരമാശു വിളറിക്കറുത്തുടൻ
ഭൂരിചോന്നഥമഞ്ഞളിച്ചമേ,
നാരിതൻ കവിൾ നിറം കലർന്നു, ഹാ!
സൂര്യരശ്മി തടവും പളുങ്കുപോൽ.

72

തെല്ലുനിന്നരുണകാന്തിയിൽ കലർ-
ന്നുല്ലസിച്ച ഹിമശീകരോപമം,
മെല്ലെയാർന്നു മൃദുഹാസമശ്രുവും
ചൊല്ലിനാൾ മൊഴികൾ ചാരുവാണിയാൾ:

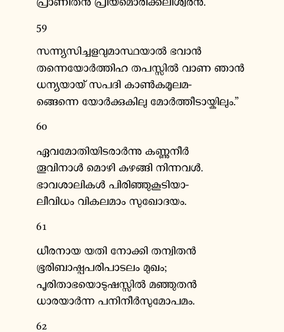

73

"ആര്യ! മുൻപരിചയങ്ങൾ നൽകിടും
ധൈര്യമാർന്നു പറയുന്നു മദ്ഗതം,
കാര്യമിന്നതയി! കേൾക്കുമോ കനി-
ഞ്ഞാര്യമാകിലുമനാര്യമാകിലും?

74

പാരമുള്ളിലഴലായി, ജീവിതം
ഭാരമായി, പറയാതെഴിക്കിൽ
തീരുകില്ല, ധരയിൽ ഭവാനൊഴി-
ഞ്ഞാരുമില്ലതുമിവൾക്കു കേൾക്കുവാൻ.

75

ആഴമാർന്നിയഥവാ കഥിക്കിലി-
യൂഴമോർത്തിടുമതന്യഥാ ഭവാൻ,
പാഴിലോതിടുകയോ വിധിക്കു ഞാൻ
കീഴടങ്ങി വിരമിക്കയോ വരം?

76

തന്നതില്ല പരനുള്ള കാട്ടുവാ-
നൊന്നമേ നരനപായമീശ്വരൻ
ഇന്നു ഭാഷയതപൂർണ്ണമിങ്ങഹോ
വന്നപോം പിഴയുമർത്ഥശങ്കയാൽ!

77

മുറ്റമെന്നഴലറിഞ്ഞിടായ്കിലും,
തെറ്റിയെൻ ഹൃദയമാര്യനോർകകിൽ
ചെറ്റുമേ പൊറുതിയില്ല, പിന്നെ ഞാൻ
പറ്റുകില്ലറിക മണ്ണിൽ വിണ്ണിലും"

78

ഏവമോതി അതിദീനയായി നി-
ന്നാ വരാംഗി, യതിതൻ മുഖാംബുജം
പാവനം പരിചിൽ നോക്കിനാൾ, അവൻ
കേവലം കരുണയാർന്നു ചൊല്ലിനാൻ:

79

"അന്യഥാ മതിവരില്ലെനിക്കു നിൻ
മന്യുവിങ്കൽ നിയതം മഹാവ്രതേ,
കന്യയെന്ന വട്ടവെന്ന മേല്പകി-
ല്ലന്യഭാവമറികാത്തവേദികൾ."

80

ആടലൊട്ടവൾ വെടിഞ്ഞു സത്വരം
തേടി ധൈര്യമഥ, പൂവനത്തിലും
കാട്ടുതൻ നടുവിലും സ്മരിത്തുവിൽ
പാടിടും കുയിലുപോലെ, ചൊല്ലിനാ:

81

"വന്ദ്യ വത്സല, ഭവാൻ സമക്ഷമാ-
യിന്നു, ഞാൻ വൃഥ മറന്നതോർക്കയാൽ,
എന്നുമല്ല, കരുതുന്നു വീട്ടിൽ നാ-
മന്നു വാണതു ഇടർന്നപോൽ മനം.

82

ലോലനാര്യനരവിട്ടു കേട്ടൊരാ-
ബാലപാഠമഖിലം മനോഹരം!
കാലമായധികമിന്നൊരക്ഷരം
പോലുമായതിൽ മറപ്പതില്ല ഞാൻ.

83

ഭൂരിപുക്കൾ വിടരുന്ന പൊയ്കയും
തീരവും വഴികളും തരുക്കളും
ചാരുപൽത്തറയുമോർത്തിടുന്നതിൻ-
ചാരെ നാമെഴുമെഴുത്തുപള്ളിയും.

84

ഓർത്തിടുന്നുപവനത്തിലെങ്ങുമ-
ങ്ങാർത്തു ചിത്രശലഭം പറന്നതും
പാർത്തുനിന്നു മണഞ്ഞു നാം കരം
കോർത്തു കാവിനരികേ നടന്നതും.

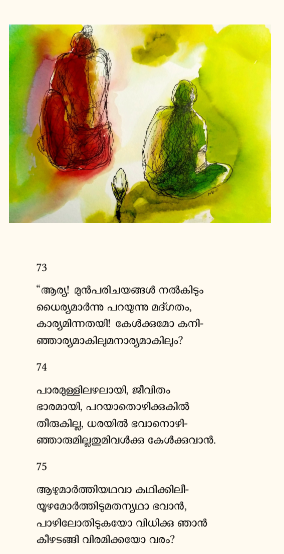

85

പാട്ടുമാൺകയിലെ വാഴ്ലിയാ രവം
കൂടവേയനുകരിച്ചു പോയതും
ചാട്ടകാരനടനെന്നൊടാര്യനാ-
പ്പേടയെപ്പരിഹസിച്ചു ചൊന്നതും.

86

ഉച്ചയായ് തണലിലാഞ്ഞു പുസ്തകം
വച്ചു മല്ലികയറുത്തിരുന്നതും
മെച്ചമാർന്ന ചെറുമാലകെട്ടിയെൻ
കൊച്ചു വാർമുടിയിലങ്ങണിഞ്ഞതും.

87

എണ്ണിടുന്നൊളിവിൽ വന്നു പീഡയാം-
വണ്ണമെൻ മിഴികൾ പൊത്തിയെന്നതും
തിണ്ണമങ്ങതിൽ വലഞ്ഞുകേഴുമെൻ
കണ്ണുനീരു കനിവിൽ തുടച്ചതും.

88

എന്തിനോതുവതിതോർക്കിലാ രസം
ചിന്തുമെൻ സുദിനമസ്തമിച്ചിതേ,
ഗന്തുകാമനടനാര്യൻ, ഏകിലാ-
മന്തരായമെതിർവാതൃപോലിവൾ.

89

പോട്ടെ—എൻ സഹചരൻ വിയുക്തനായ്
നാട്ടിൽ നിന്നഥ മറഞ്ഞതഞ്ജസാ
കേട്ടു ഞെട്ടിയയിവീണ ഗർജ്ജിതം
കേട്ട പന്നഗകമാരിപോലെ ഞാൻ.

90

പിന്നെയെൻ പ്രിയപിതാക്കൾ കാത്തുഴ-
ന്നെന്നെയങ്ങുവരഴല്ലെടാതെയും
ഉന്നി വാണൊരിടമാര്യനേല്പമീ-
മന്നിലെന്നുടല്ല ഞാൻ വിടാതെയും.

91

ഹർഷമേകവതിനച്ചനേറെ നി-
ഷ്കർഷമാർന്നഥ വളർന്നു ഖിന്നയായ്,
കർഷകൻ കിണറിനാൽ നനയ്ക്കിലും
വർഷമറ്റ വരിനെല്ലുപോലെ ഞാൻ

92

ഓർത്തിടായ്കിലുമഹോ! യുവത്വമെൻ-
മൂർത്തിയാർന്നഥ വലഞ്ഞിതേറെ ഞാൻ
പൂത്തിടും തരുവിലും തടത്തിലും
കാത്തിടാ ലതകൾ, കാലമെത്തിയാൽ

93

ഓതുവാനരുതെനിക്കു പിന്നെ,യെൻ-
താതനോർത്തൊരു വിവാഹനിശ്ചയം
കാതിലെത്തി, വിഷവേഗമേറ്റപോൽ
കാതരാശയ കഴങ്ങി വീണു ഞാൻ.

94

ആഴമൊടതി സാന്ത്വമോതുമെൻ
തോഴിമാരെയുമൊഴിച്ചു ഞാൻ പരം
വാഴമൗഷധമകറ്റി,യാ ശ്രമം
പാഴിലായെഴമസാദ്ധ്യരോഗികൾ.

95

ശാന്തമാക ദുരിതം! വിനിശ്ചിത-
സ്വാന്തയായ് കദനശല്യമൂരുവാൻ
ധ്വാന്തവും ഭയവുമോർത്തിടാതുടൻ
ഞാൻ തടാകതടമെത്തി രാത്രിയിൽ".

96

വേഗമാശ്വയദനിശ്ചയം ശ്രുവി-
ച്ചാകലാദ്ഭുത ദയാരസോദയൻ,
ഏകിനാൻ ചെവിയവൻ, സഗദ്ഗദം
ശോകമാർന്നു കഥ പിൻതുടർന്നവൾ.

97

"ലോകമൊക്കെയുമുറങ്ങി, കൂരിരു-
ട്ടാകെ മൂടിയമമൂർത്തി ഭീകരം
ഏകയായവിടെ നിന്നു, സൂചിയേ-
റ്റാകിലെന്നുടലറിഞ്ഞിടാതെ ഞാൻ

98

തിണ്ണമായിരുളിൽനിന്നു വിശ്വസി-
ച്ചെണ്ണിനേൻ ഝടിതി ഭൂതഭാവികൾ,
വിണ്ണിൽ ഞാനൊടുവിൽ നോക്കി, സത്രപം
കണ്ണടഞ്ഞുഡുഗണങ്ങൾ കാൺകയാൽ,

99

നിത്യഭാസുര നഭശ്ചരങ്ങളേ,
ക്ഷിത്യവസ്ഥ ബത! നിങ്ങളോർത്തിടാ
അത്യനർത്ഥവശ ഞാൻ ക്ഷമിപ്പിനി-
കൃത്യ'മെന്നുമവയോടിരന്നു ഞാൻ.

100

ഓർത്തുപിന്നുടനഗാധതോയമാം
തീർത്ഥസീമയിലിറങ്ങിയങ്ങു ഞാൻ
ആർത്തിയാൽ മൊഴിയിലോ മനസ്സിലോ
പ്രാർത്ഥിതം ചരമമവമോതിനാൻ.

101

ജീവിതേശനെയനുഗ്രഹിക്ക,വൻ-
ഭുവിലുണ്ട ഗിരിജേ! വലഞ്ഞുടൻ
ഈവിധം തുനിവതാമശക്ത ഞാൻ
ദേവി, നിൻപദമണയ്ക്കയംബികേ!

102

കാണകിൽ പുളകമാം കയത്തില-
ങ്ങാണകൊൾവതിനുടൻ കതിച്ച ഞാൻ,
ക്ഷോണിയിൽ പ്രണയപാശമറ്റെഴും
പ്രാണികൾക്കു ഭയഹേതുവേതുവാൻ?

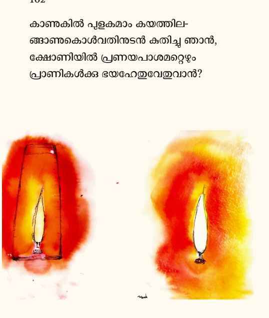

103

ചണ്ടിതൻ പടലി നീങ്ങിയാഴുമെൻ
കണ്ഠമൊട്ടുപരിതങ്ങി, ആകയാൽ
ഇണ്ടലാർന്നുഴറിയോർത്തു, താമര-
ത്തണ്ടിൽ വാർമുടി കുരുങ്ങിയെന്നു ഞാൻ.

104

സത്വരം മുകളിൽ നോക്കി ഞാനിയ-
ന്നത്തൽ വിസ്മയവുമേറെ നാണവും,
എത്തിയെൻ കചഭരം പിടിച്ച നി-
ന്നത്ര കാന്തിമതിയേക യോഗിനി.

105

അമ്പിയന്ന ഭയമൊക്കെ നീക്കിയൊ-
ന്നിമ്പമേകിയവൾ നോക്കി സസ്മിതം
മുമ്പിലപ്പൊഴുതുദിച്ചപൊങ്ങിട്ട-
ന്നമ്പിളിക്കെതിരഹോ നതാംഗിയാൾ!

106

നിഷ്ഠപൂണ്ടരികിൽ വാണിരുട്ടിലെൻ
ധൃഷ്ടമാം തൊഴില്ല കണ്ടുയോഗിനി,
ഇഷ്ടമായ മൃതിയെത്തടഞ്ഞു ഹാ!
ദിഷ്ടമെങ്ങനെയൊരാൾക്കതേ വരൂ.

107

കെട്ടിയാഞ്ഞു കരയേറ്റിയാശു കൈ-
വിട്ടു നിന്നു കഥ ചോദിയാതവൾ
ഒട്ടതെൻ പ്രലപനത്തിൽ നിന്നറി-
ഞ്ഞൊട്ടറിഞ്ഞു നിജ വൈഭവങ്ങളാൽ.

108

ഈറനമ്പൊട്ടു പകർന്നു വൽക്കലം
മാറിയാ മഹതിയെത്തുടർന്നു ഞാൻ
വേറുമെയ് നിയതി നല്കിടുന്നതും
പേറിയങ്ങനെ പരേതദേഹിപോൽ.

109

അധ്വഖേദമറിയാതവാറു ചൊ-
ന്നത്തപോധന കനി വാർത്തകൾ
എത്തി ഞങ്ങളൊരു കാട്ടിലും ദ്രുതം
ചിത്രഭാനുവുദയാചലത്തിലും.

110

അന്തരംഗഹിതനാം ഭവാനൊഴി-
ഞ്ഞന്തികത്തിൽ വനശോഭ കാണവേ
സന്തപിച്ചിവൾ പരം, രമിക്കയി-
ല്ലെങ്കിലും പ്രണയഹീനമാനസം

111

കീർത്തനീയഗുണ,യെന്നെ നിർഭയം
ചേർത്തു പിന്നെയവളിത്തപോവനം,
ആർത്തിയെങ്കിലുമതീവ ധന്യയെ-
ന്നോർത്തിതാര്യനെയനുപ്രയാത ഞാൻ

112

ഒത്തു ഞങ്ങളുടജത്തിലൊന്നിൽ വാ-
ണത്യുദാരമഥ വിദ്യയും സ്വയം
വിത്തിനായ് മുകില്ല വൃഷ്ടിപോലെയാ-
സിദ്ധയോഗിനിയെനിക്കു നൽകിനാൾ.

113

പഞ്ചവൃത്തികളടക്കിയന്വഹം
നെഞ്ചുവച്ചുരുതപോമയം ധനം
സഞ്ചയിപ്പതിനു ഞാൻ തുടങ്ങി, പി-
ന്നഞ്ചുവട്ടമിഹ പൂത്തു കാനനം.

114

കാമിതം വരുമെനിക്കു വേഗമെ-
ന്നാ മഹാമഹതി ചെയ്തനുഗ്രഹം,
പ്രേമമാർന്ന ഗുരുവിൻ പ്രസാദമാം
ക്ഷേമമൂലമിഹ ശിഷ്യലോകരിൽ

115

മംഗലാശയ! കഴിഞ്ഞു രണ്ടു നാ-
ളിങ്ങു പിന്നെയനിമിത്തമെന്തിനോ,
പൊങ്ങിടുന്ന സുഖമാർന്നുമന്തരാ
മങ്ങിടുന്ന ഭയമാർന്നുമെന്മനം

116

സൈ്വരമായ് മുഹുരുദിച്ചിടുന്ന ദുർ-
വ്വാരമെന്റെ മതിയിൽ, തപസ്യയിൽ
ഗൗരിയോടരിയ പുഷ്പഹേതിതൻ
വൈരിയായ വടുവിൻ സമാഗമം.

117

ഇന്നലെഭൃംഗണമദ്ധ്യഭുവിൽ ഞാൻ
നിന്ന കൃപ്പിയ വസിഷ്ഠഭാമിനി
വന്ന നിദ്രയതിൽ 'ഏൽക്ക നിൻ പ്രിയൻ
വന്ന' എന്നരുളിനാൾ ദയാവതി.

118

എന്നു ചൊല്ലി വിരമിച്ചു, തന്മുഖം
നിന്നു നോക്കി, നെടുമാർഗ്ഗഖിന്നയായ്
എന്നപോൽ, ഭരമകന്നപോലില-
ച്ചൊന്നു തമ്പി നെടുവീർപ്പിയന്നവൾ.

119

ഭാവമൊട്ടുടനറിഞ്ഞു, ശ്രദ്ധയാ-
മാവയസ്യയഴലാർന്നിടാതെയും,
ഈവിധം യതി പറഞ്ഞു, തന്മന-
സ്സാവിലേതരമലിഞ്ഞിടാതെയും.

120

"കേട്ടു നിൻ ചരിതമത്ഭുതം! ശുഭേ,
കാട്ടിൽ വാഴ്വതിനെഴുന്ന മൂലവും
കാട്ടി സാഹസമനല്പമേതുതാ-
നാട്ടെ; നിൻ നിയമചര്യ നന്നയേ!

121

ഉണ്ടു കൗതുകമുരയ്ക്കിൽ, നാടതിൽ
പണ്ടിരുന്നതുമകന്നു കാടിതിൽ
കണ്ടുമുട്ടിയതു,മെന്നുമല്ല, നാം
രണ്ടുപേരുമൊരു വൃത്തിയാർന്നതും.

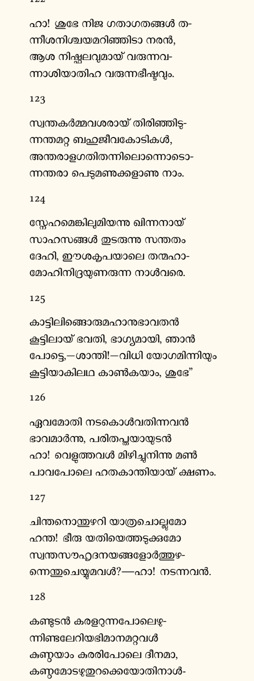

122

ഹാ! ശുഭേ നിജ ഗതാഗതങ്ങൾ ത-
ന്നീശനിശ്ചയമറിഞ്ഞിടാ നരൻ,
ആശ നിഷ്ഫലവുമായ് വരുന്നവ-
ന്നാശിയാതിഹ വരുന്നഭീഷ്ടവും.

123

സ്വന്തകർമ്മവശരായ് തിരിഞ്ഞിട്ട-
ന്നന്തമറ്റ ബഹുജീവകോടികൾ,
അന്തരാളഗതിതന്നിലൊന്നൊടൊ-
ന്നന്തരാ പെടുമണക്കളാണു നാം.

124

സ്നേഹമെങ്കിലുമിയന്നു ഖിന്നനായ്
സാഹസങ്ങൾ ഉടനുന്നു സന്തതം
ദേഹി, ഈശകൃപയാലെ തന്മഹാ-
മോഹനിദ്രയുണരുന്ന നാൾവരെ.

125

കാട്ടിലിങ്ങൊരുമഹാനുഭാവതൻ
കൂട്ടിലായ് ഭവതി, ഭാഗ്യമായി, ഞാൻ
പോട്ടെ,—ശാന്തി!—വിധി യോഗമിന്നിയും
കൂട്ടിയാകിലഥ കാൺകയാം, ശുഭേ"

126

ഏവമോതി നടകൊൾവതിന്നവൻ
ഭാവമാർന്നു, പരിതപ്തയായുടൻ
ഹാ! വെള്ളത്തവൾ മിഴിച്ചുനിന്നു മൺ
പാവപോലെ ഹതകാന്തിയായ് ക്ഷണം.

127

ചിന്തനൊന്നുഴറി യാത്രചൊല്ലുമോ
ഹന്ത! ഭീരു യതിയെത്തുടക്കുമോ
സ്വന്തസൗഹൃദനയങ്ങളോർത്തുഴ-
ന്നെന്തുചെയ്യുമവൾ?—ഹാ! നടന്നവൻ.

128

കണ്ടുടൻ കരളറ്റപോലെഴ-
ന്നിണ്ടലേറിയഭിമാനമറ്റവൾ
കണ്ടയാം കരിപോലെ ദീനമാ,
കണ്ഠമോടഴുതുക്കെയോതിനാൾ-

129

'പ്രാണനായക ഭവാന്റെ കൂടവേ
കേണപോം ഹൃദയനീതനായഹോ!
പ്രാണനെന്നെ വെടിയുന്നിതേ ജലം
താണപോം ചിറയെ മത്സ്യമെന്നപോൽ'

130

ക്ലവി വായുവിലകന്ന താമര-
പ്പൂവയാഞ്ഞു തടയുന്ന ഹംസിപോൽ
ഏവമുന്മുഖി പുലമ്പിയെത്തിയാ-
ബ്ഭുവിൽ വീണവൾ പിടിച്ചു തല്പദം.

131

"എന്റെയേകധനമങ്ങു ജീവന-
ങ്ങെന്റെ ഭോഗമതുമെന്റെ മോക്ഷവും,
എന്റെയീശ! ദ്വന്ദമീപദാംബുജ-
ത്തിന്റെ സീമ, ഇതു പോകിലില്ല ഞാൻ.

132

അന്യഥാ കരുതിയാർദ്രനാര്യനീ-
സന്നധൈര്യയെയഹോ! ത്യജിക്കൊലാ
ധന്യയാം എളിയ ശിഷ്യ,യീപദം
തന്നിൽ നിത്യപരിചര്യയൊന്നിനാൽ."

133

ഹാ! മൊഴിഞ്ഞിതു നഖം പചാശ്രുവാൽ
കോമളം സതി നനച്ചു തല്പദം
ആ മഹാൻ തിരിയെനിന്നു, നിർമ്മല-
പ്രേമമാം വലയിലാരു വീണിടാ!

134

"തോഴി കാരുണികനാണു നിന്നിൽ ഞാൻ,
കേഴൊലാ കൃപണഭാവമേലൊലാ,
പാഴിലേവമഴലാകമാഴിയാ-
ഞ്ഞാഴൊലാ നളിനി, അജ്ഞപോലെ നീ.

135

പാവനാംഗി, പരിശുദ്ധസൗഹൃദം
നീ വഹിപ്പതതിലോഭനീയമാം,
ഭാവിയായതു, ചിതാശവങ്ങളിൽ
പൂവുപോൽ, അശുഭനശ്വരങ്ങളിൽ.

136

സ്നേഹമാണഖിലസാരമൂഴിയിൽ
സ്നേഹസാരമിഹ സത്യമേകമാം,
മോഹനം ഭുവനസംഗമിങ്ങതിൽ
സ്നേഹമൂലമമലേ! വെടിഞ്ഞു ഞാൻ.

137

ആപ്തസത്യനവിയോഗമാം സുഖം
പ്രാപ്തമാം സഖി രഹസ്യമോതുവൻ"
ആപ്തനിങ്ങനെ കനിഞ്ഞുരയ്ക്കവേ
ദീപ്തദീപശിഖപോലെണീറ്റവൾ.

138

നോക്കിനിന്നു ഹൃതയായവന്റെ ദി-
വൈക്യനിർവൃതികരോജ്ജ്വലാനനം
വാക്കിനാലപരിമേയമാം മഹാ
വാക്യതത്ത്വമവനോതി ശാശ്വതം.

139

ശങ്കപോയ്, ശിശിരവായുവേറ്റപോ-
ലങ്കുരിച്ച പുളകം, വിറച്ചതേ
പങ്കഹീന, ഘനനാദഹൃഷ്ടമാം
പൊങ്കടമ്പിനുടെ കൊമ്പുപോലവൾ

140

അന്തരുത്തടരസോർമ്മി ദുഃസ്ഥയായ്
ഹന്ത! ചാഞ്ഞു തടവല്ലിപോൽ സതി,
സ്വന്തമെയ് വികലമായപോലണ-
ഞ്ഞന്തരാ നിയമി താങ്ങി കൈകളാൽ.

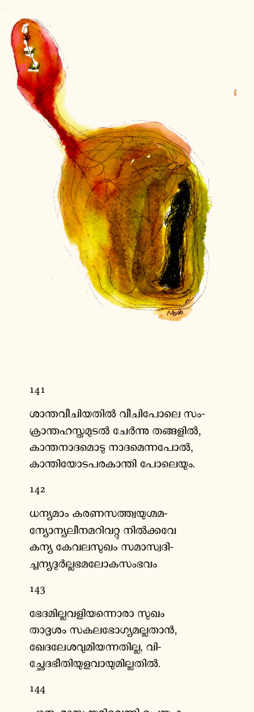

141

ശാന്തവീചിയതിൽ വീചിപോലെ സം-
ക്രാന്തഹസ്തമുടൽ ചേർന്നു തങ്ങളിൽ,
കാന്തനാദമൊട്ടു നാദമെന്നപോൽ,
കാന്തിയോടപരകാന്തി പോലെയും.

142

ധന്യമാം കരണസത്ത്വയുഗ്മ-
ന്യോന്യലീനമറിവറ്റു നിൽക്കവേ
കന്യ കേവലസുഖം സമാസ്വദി-
ച്ചന്യദുർല്ലഭമലോകസംഭവം

143

ഭേദമില്ലവളിയന്നൊരാ സുഖം
താദൃശം സകലഭോഗ്യമല്ലതാൻ,
ഖേദലേശവുമിയന്നതില്ല, വി-
ച്ഛേദഭീതിയുളവായുമില്ലതിൽ.

144

ചാരുഹാസ,യറിവെന്നി പെയ്തു ക-
ണ്ണീരുടൻ, ചരമമേഘവൃഷ്ടിപോൽ,
ധാരയാലഥ നനഞ്ഞ നെഞ്ചില-
ദ്ധീരധീ പുളകമാർന്നുമില്ലവൻ.

145

ഓമലാൾ മുഖമതീന്നു നിർഗ്ഗമി-
ച്ചോമിതി ശ്രുതി നിഗൂഢവൈഖരി,
ധാമമൊന്നുടനുയർന്നു മിന്നൽപോൽ
വ്യോമമണ്ഡലമണഞ്ഞു മാഞ്ഞുതേ.

146

ക്ഷീണയായ് മിഴിയടച്ചു, നിശ്ചല-
പ്രാണയായുടനവന്റെ തോളതിൽ
വീണു, വായു വിരമിച്ച കേതുവിൽ
താണപറ്റിയ പതാകപോലവൾ.

147

ഞെട്ടിയൊന്നകമലിഞ്ഞു സംയമം
വിട്ടു വീർത്തു നെടുതായ് മഹായതി
പട്ടിടുന്നു തന്റെ മേനി വേർ-
പെട്ടിടാഞ്ഞു ബത! ശങ്കതേടിനാൻ.

148

സ്തബ്ധമായ് ഹൃദയമേറി ഭാരമാ-
പുഷ്പഹാരമുരമേയ് തങ്ങളപ്പോയ്,
സുപ്തിയല്ല ലയമല്ല യോഗമ-
ല്ലപ്പൊഴാർന്നതവളെന്നറിഞ്ഞവൻ.

149

"എന്തു സംഭവമിതെന്തു ബന്ധമി-
ങ്ങെന്തു ഹേതുവിതിനൊന്നൊരോർത്തമോ!
ഹന്ത! കർമ്മഗതി! ബാലയെന്റെ ബാ-
ഹാന്തരം ചരമശയ്യയാക്കിനാൾ!

150

സ്നേഹഭാജനതയാർന്നു ഏത്തിയിൽ
ദേഹമിങ്ങനെ വെടിഞ്ഞു പാറപോൽ
മോഹമാർന്നു പരമം മഹസ്സഹോ
മോഹനാംഗി തഴുകിക്കഴിഞ്ഞിവൾ!

151

ആരറിഞ്ഞു തനുഭൃത്തുകൾക്കു നി-
സ്സാരമേവമസുബന്ധമെന്നഹോ!
നാരി, നിന്നിലുദയസ്ഥിതേയ്ക്ക ഏ-
ത്താരിയന്നു പരിപാകമേതയേ!

152

ഞെട്ടറ്റു മലരും തൂണാഞ്ചലം
വിട്ടിടുന്ന ഹിമബിന്ദുതാനുമേ
ഒട്ടുമഖിലമിലാം, വപുസ്സു വേ-
റിട്ടു നിൻ സുഖമഹോ! കൊതിക്കിലാം.

153

ഹന്ത! സാധ്വി, മധുരീകരിച്ച നീ
സ്വന്തമൃത്യു സുകമാരചേതനേ,
എന്തു നാണമിയലാം ഭയജിതൻ
ജന്തുഭീകരകരൻ, ഖരൻ, യമൻ?

154

ജാതസൗഹൃദമുണ്ടുവാൻ സ്വയം
ജാത, തള്ളയുടെ മാറണഞ്ഞപോൽ,
നീ ഇനിഞ്ഞു, നിരവിച്ചിരിക്കിൽ ഞാ-
നേതു സാഹസികനാമഹോ? പ്രിയേ!

155

ത്യാഗമേവനു വരും സമഗ്രമി-
ഭോഗലോഭനജഗത്തിലെന്നമേ
വേഗമിന്നു വെടിഞ്ഞു ഹാ! മഹാ-
ഭാഗധേയ നളിനി ധന്യനെ നീ!

156

ഉത്തമേ! വിഗതരാഗമാകമെ-
ന്നുൾത്തടത്തെയുമുലച്ച ശാന്ത നീ
ഇത്തരം ശയയിലെങ്ങു ക്രമമാം
ചിത്തവും മധുരമായ രൂപവും.

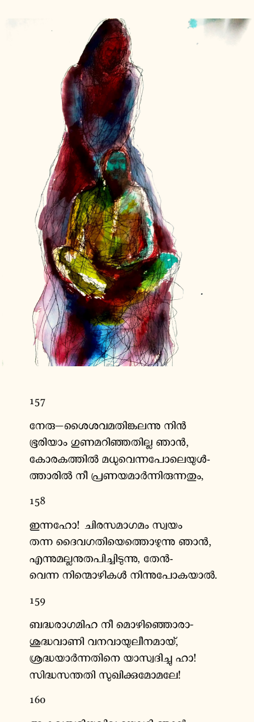

157

നേരു—ശൈശവമതിലന്നു നിൻ
ഭൂരിയാം ഗുണമറിഞ്ഞില്ല ഞാൻ,
കോരകത്തിൽ മധുവെന്നപോലെയുൾ-
ത്താരിൽ നീ പ്രണയമാർന്നിരുന്നതും,

158

ഇന്നഹോ! ചിരസമാഗമം സ്വയം
തന്ന ദൈവഗതിയെത്തൊഴുന്നു ഞാൻ,
എന്നമല്ലനരപിച്ചിടുന്നു, തേൻ-
വെന്ന നിന്മൊഴികൾ നിന്നപോകയാൽ.

159

ബദ്ധരാഗമിഹ നീ മൊഴിഞ്ഞൊരാ-
ശ്രദ്ധവാണി വനവായുലീനമായ്,
ശ്രദ്ധയാർന്നതിനെ യാസ്വദിച്ചു ഹാ!
സിദ്ധസന്തതി സുഖിക്കുമോമലേ!

160

ആകലത്വമിയലില്ല യോഗി ഞാൻ,
ശോകമില്ലിനി നിനക്കുമേതുമേ,
നീ കലിനുഗുണദീപികേ, വിട്ടം
ലോകമാണു ദയനീയമെൻ പ്രിയേ!

161

വേണിയാകിയ വെളുത്ത നിർത്ധര-
ശ്രേണി ചിന്നിവിരഹാർത്തിയാർന്നു താൻ
ക്ഷോണി കന്ദര നിരുദ്ധകണ്ഠയായ്
കേണിതാ മുറയിടുന്നു കേൾക്ക നീ!

162

നീലവിൺനട്ടുവുറച്ചു ഭാന, കാ-
ഞ്ചില കാട്ടിലുമനക്കമൊന്നിനും,
ബാല നീ തുഡിതി പൊങ്ങുമൂക്കിനാൽ
കാലചക്രഗതി നിന്നുപോയിതോ!

163

ധന്യയായി സഖി ഞാനസംശയം,
നിന്നൊടൊക്കുമുപദേശഭാജനം,
അന്യനാം ഉരു ലഭിച്ചതില്ലയീ-
മന്നിൽ വിദ്യവെളിവായ നാൾമുതൽ

164

മാനസം പരിപവിത്രമായി നിൻ
ധ്യാനയോഗ്യചരിതം സ്മരിച്ചയേ
ജ്ഞാനി നീ ഭവതി സിദ്ധയാർന്നൊരെൻ-
മേനിയും മഹിത തീർത്ഥഭൂമിയായ്!

165

ധർമ്മലോപമണയാതെ നമ്മളിൽ
ശർമ്മവും വ്യഥയുമേകിയേനൊരാൾ
നിർമ്മലേ ഒരു വഴിക്കു നീണ്ടൊരി
കർമ്മപാശഗതി നീ കടന്നതേ!"

166

പ്രേമഗൗരവമിയന്നുവണ്ണമുൾ-
സ്തോമയറ്റുരുളി,യാർന്നു പിന്നെയും
ആ മഹാൻ നിജയമം, ചലിക്കമേ
ഭൂമിയും ഹൃദയലീനഹേതുവാൽ.

167

ദ്രുതമറിയെവണഞ്ഞാ ശിഷ്യയെത്തേടിയപ്പോൾ
കൃതനിയമ കനിഞ്ഞാചാര്യ കാഷായവേഷാ
മുതതനവരു കണ്ടങ്ങോട്ടു വാവിട്ടു കേണാൾ
ഹതശിശുവിനെനോക്കിട്ടൂനയാം ധേനപോലെ

168

'നളിനി' 'നളിനി' എന്നാമന്ത്രണം ചെയ്തുചെന്നാ-
മിളിതയമിവപുസ്സായോരാ പൂമെയ്യെടുത്താൾ
ദളിതഹൃദയ—കൈയാൽ ശാന്തിബിംബത്തിൽനിന്നും
ഗളിതസുഷമമാം നിർമ്മാല്യമാല്യം കണക്കേ.

169

അന്യോന്യസാഹ്യമൊടു നീലകശാസ്ത്രത്തിൽ
വിന്യസ്തമാക്കി മൃദുമെയ്യവർ നോക്കിനിന്നാർ,
വന്യേഹസ്തഗളിതം ബിസപുഷ്പമൊത്താർ-
ന്നന്യൂനദീനതയതെങ്കിലുമാഭതാനം.

170

അല്പം വലഞ്ഞഥ പരസ്പരമോതിവൃത്ത-
മുല്പന്നബോധരവരോർത്തുവിധിപ്രകാരം
ചെല്ലൊാങ്ങമാ ഗിരിജ ചേവടി ചേർത്തതിക്കിൽ
കല്പിച്ചവർക്കു ഖനനം വരയോഗിയോഗ്യം.

171

നിവാപവിധിപോലെ ബാഷ്പനിര തൂവി നിക്ഷിപ്തമാം
ശവാസ്പദമകന്നു—ഹാ! കൃപണർപോലെ രണ്ടാളുമേ
പ്രവാസമതിനായ് സ്വയം പുനരുപാരൊായോഗിയാം
'ദിവാകരനെ' വിട്ടു യോഗിനി മറഞ്ഞു, സന്ധ്യാസമം.

172

ലോകക്ഷേമോത്സുകമഥ വിദേശത്തിൽ
വാണാ യതീന്ദ്രൻ,
ശോകം ചേർന്നീലവനു
നളിനിചിന്തയാൽ ക്രുദ്ധിയേറി
ഏകാന്താപ്പം വിഷയമഴലിങ്ങേതുമേ
ചിത്തവൃത്തി-
ക്കേകാ—കണ്ണാടിയിലിനമയൂഖങ്ങൾ
മങ്ങാ പതിഞ്ഞാൽ.

173

അവനു പുനാമോഴംപോയി ന്നുറ്റാണ്ടു, പിന്നോർ-
ത്തവസിതിവിധിയുഴികെത്തുമോ നിത്യഭാഗ്യം
അവിദിതതനപാരം വിസ്മയം യോഗമാർജ്ജി-
ച്ചവിരതസുഖമാർന്നാനാ മഹാൻ ബ്രഹ്മഭൂയം!

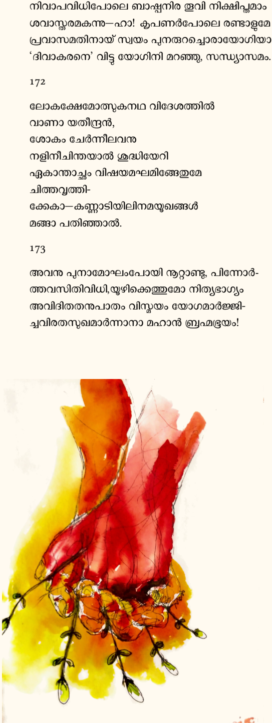

□

കുമാരനാശാൻ

മഹാകവി കുമാരനാശാൻ എന്നറിയപ്പെടുന്ന എൻ കുമാരന് (1873–1924) മഹാകവി പട്ടം സമ്മാനിച്ചത് മദിരാശി സർവ്വകലാശാലയാണ്, 1922-ൽ. വിദ്വാൻ, ഗുരു എന്നൊക്കെ അർത്ഥം വരുന്ന ആശാൻ എന്ന സ്ഥാനപ്പേര് സമൂഹം നൽകിയതാണ്. അദ്ദേഹം ഒരു തത്വചിന്തകനും സാമൂഹ്യപരിഷ്കർത്താവും എന്നതിനൊപ്പം ശ്രീ നാരായണ ഗുരുവിന്റെ ശിഷ്യനുമായിരുന്നു. മഹാകാവ്യമെഴുതാതെ മഹാകവിയായ ഉന്നതനായ കവിയുമായിരുന്നു.

ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആദ്യ ദശകങ്ങളിൽ മലയാള കവിതയിൽ ഭാവാത്മകതയ്ക്ക് ഊന്നൽ കൊടുത്തുകൊണ്ട് അതിഭൗതികതയിൽ ഭ്രമിച്ച് മയങ്ങി കിടന്ന കവിതയെ ഗുണകരമായ നവോത്ഥാനത്തിലേക്ക് നയിച്ചയാളാണ് കുമാരനാശാൻ. ധാർമികതയോടും ആത്മീയതയോടുമുള്ള തീവ്രമായ പ്രതിബദ്ധത ആശാൻ കവിതകളിൽ അങ്ങോളമിങ്ങോളം കാണാവുന്നതാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മിക്കകൃതികളും നീണ്ട കഥാകഥനത്തിനു പകരം വ്യക്തി ജീവിതത്തിലെ നിർണ്ണായക മുഹൂർത്തങ്ങളെ അടർത്തിയെടുത്ത് അസാമാന്യമായ കാവ്യ സാന്ദ്രതയോടും ഭാവതീവ്രതയോടും കൂടി അവതരിപ്പിക്കുന്ന രീതിയാണ് അവലംബിച്ചത്.

തിരുവനന്തപുരത്തിന് വടക്കുള്ള ചിറയിൻകീഴ് താലൂക്കിൽ കായിക്കര ഗ്രാമത്തിൽ ഒരു വണിക കുടുംബത്തിലാണ് ആശാൻ 1873 ഏപ്രിൽ 12-ന് ജനിച്ചത്. അച്ഛൻ പെരുങ്ങുടി നാരായണൻ, അമ്മ കാളി. കുമാരൻ ഒൻപത് കുട്ടികളിൽ രണ്ടാമനായിരുന്നു. അച്ഛൻ തമിഴ് മലയാള ഭാഷകളിൽ വിശാരദനായിരുന്നു, കൂടാതെ കഥകളിയിലും ശാസ്ത്രീയ സംഗീതത്തിലും അതീവ തൽപ്പരനുമായിരുന്നു. ഈ താൽപ്പര്യങ്ങൾ കുട്ടിയായ കുമാരനും പാരമ്പര്യമായി കിട്ടിയിരുന്നു. കുമാരന്റെ താൽപ്പര്യം പരിഗണിച്ച് സംസ്കൃതത്തിലും ഗണിതത്തിലും പരിശീലനം നൽകി. അച്ഛന്റെ ശ്രമഫലമായി അദ്ധ്യാപകനായിട്ടും കണക്കെഴുത്തുകാരനായിട്ടും മറ്റും ചെറുപ്രായത്തിൽ തന്നെ ജോലി നേടിയെങ്കിലും, രണ്ടു കൊല്ലങ്ങൾക്കു ശേഷം, സംസ്കൃതത്തിലെ ഉപരി പഠനത്തിനായി ജോലി ഉപേക്ഷിച്ച് മണമ്പൂർ ഗോവിന്ദനാശാന്റെ കീഴിൽ കാവ്യം പഠിക്കാൻ ശിഷ്യത്വം സ്വീകരിച്ചു. അതോടൊപ്പം യോഗ–തന്ത്ര വിദ്യകൾ ശീലിക്കാൻ വക്കം മുരുകക്ഷേത്രത്തിൽ അപ്രന്റീസായിട്ടും ചേർന്നു. ഈ കാലത്താണ് കുമാരൻ ആദ്യമായി കവിതാരചനയിൽ താൽപ്പര്യം കാട്ടിത്തുടങ്ങിയത്. ഏതാനും സ്തോത്രങ്ങൾ ഇക്കാലത്ത് ക്ഷേത്രത്തിൽ വന്നിരുന്ന ആരാധകരുടെ താൽപ്പര്യപ്രകാരം എഴുതുകയുണ്ടായി.

1917-ൽ തച്ചക്കുടി കുമാരന്റെ മകളായ ഭാനുമതി അമ്മയെ ആശാൻ വിവാഹം കഴിച്ചു. സജീവ സാമൂഹ്യപ്രവർത്തകയായ ഭാനുമതി അമ്മ, 1924-ൽ സംഭവിച്ച ആശാന്റെ അപകടമരണത്തിനു ശേഷം പുനർവിവാഹം ചെയ്യുകയുണ്ടായി. 1975-ലാണ് ഭാനുമതി അമ്മ മരണമടഞ്ഞത്.

കുമാരന്റെ ആദ്യകാലജീവിതത്തിൽ ശാരീരികാസ്വാസ്ഥ്യങ്ങളുടെ വേലിയേറ്റമായിരുന്നു. കുമാരന്റെ പതിനെട്ടാം വയസ്സിൽ നാരായണ ഗുരു ഒരിക്കൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീട് സന്ദർശിച്ചപ്പോൾ, കുമാരൻ അസുഖം മൂലം ശയ്യാവലംബിയായിരുന്നു. അതു കണ്ട ഗുരു, കുമാരൻ തന്നോടൊപ്പം കഴിയട്ടെ എന്ന് നിർദ്ദേശിച്ചു. അങ്ങിനെയാണ് കുമാരൻ ഗുരുവിനോടൊപ്പം കൂടുകയും ജീവിതത്തിൽ ഒരു പുതിയ ഘട്ടത്തിന് തുടക്കം കുറിക്കുകയും ചെയ്യുന്നത്.

കുമാരന്റെയും ഗുരുവിന്റെയും സംയോഗത്തിന് നരേന്ദ്രന്റെയും പരമഹംസന്റെയും കണ്ടുമുട്ടലുമായി സമാനതകളേറെയാണ്, ഒരു വ്യത്യാസമൊഴികെ. നരേന്ദ്രൻ പൂർണ്ണസന്യാസം സ്വീകരിച്ചപ്പോൾ, കുമാരൻ അതിനു തയ്യാറായില്ല. പ്രത്യുത ഗുരുവിന്റെ ഒരു പ്രധാനശിഷ്യനായി തുടരവെ തന്നെ കാവ്യ–സാഹിതീ സപര്യകളിലും സാമൂഹ്യനവോത്ഥാന പ്രവർത്തനങ്ങളിലും അതേ തീക്ഷ്ണതയോടെ ഏർപ്പെടുകയായിരുന്നു.

ഗുരുവിന്റെ നിർദ്ദേശാനുസരണം, 1895-ൽ സംസ്കൃതത്തിൽ ഉപരി പഠനത്തിനായി കുമാരനെ ബാംഗ്ലൂർക്ക് നിയോഗിച്ചു. തർക്കം ഐച്ഛികമായെടുത്ത് പഠിച്ചുവെങ്കിലും അവസാന പരീക്ഷയെഴുതുവാൻ കഴിയാതെ മദിരാശിക്കു മടങ്ങി. ഒരു ചെറു ഇടവേളക്കു ശേഷം കൽക്കട്ടയിൽ വീണ്ടും സംസ്കൃതത്തിൽ ഉപരി പഠനത്തിനു പോവുകയുണ്ടായി. ഇവിടെവെച്ച് കാവ്യസാധന തുടരുവാൻ അന്ന് സംസ്കൃതാദ്ധ്യാപകനായിരുന്ന മഹാമഹോപാദ്ധ്യായ കാമഖ്യനാഥ് പ്രോൽസാഹിപ്പിക്കുകയും ഒരുനാൾ കുമാരൻ ഒരു മഹാകവി ആയിത്തീരുമെന്ന് പ്രവചിക്കുകയും ചെയ്യുകയുണ്ടായി.

ആശാന്റെ ആദ്യകാല കവിതകളായ "സുബ്രഹ്മണ്യശതകം", "ശങ്കരശതകം" തുടങ്ങിയവ ഭക്തിരസ പ്രധാനങ്ങളായിരുന്നു. പക്ഷേ, കാവ്യസരണിയിൽ പുതിയ പാത വെട്ടിത്തെളിച്ചത് "വീണപൂവ്" എന്ന ചെറു കാവ്യമായിരുന്നു. പാലക്കാട്ടിലെ ജയിൻമേട്ട് എന്ന സ്ഥലത്ത് തങ്ങവെ, 1907-ൽ രചിച്ച അത്യന്തം ദാർശനികമായ ഒരു കവിതയാണ് വീണപൂവ്. നൈരന്തര്യസ്വഭാവമില്ലാത്ത പ്രാപഞ്ചിക ജീവിതത്തെ ഒരു പൂവിന്റെ ജീവിതചക്രത്തിലെ വിവിധ ഘട്ടങ്ങളിലൂടെ ചിത്രീകരിക്കുന്ന അന്തരാർത്ഥങ്ങളടങ്ങിയ ഒന്നാണിത്. പൂത്തുലഞ്ഞു നിന്നപ്പോൾ പൂവിന് കിട്ടിയ പരിഗണനയും പ്രാധാന്യവും വളരെ സൂക്ഷ്മതലത്തിൽ വിവരിക്കവെ തന്നെ, ഉണങ്ങി വീണു കിടക്കുന്ന പൂവിന്റെ ഇന്നത്തെ അവസ്ഥയും താരതമ്യപ്പെടുത്തപ്പെടുന്നു. ഈ സിംബലിസം അന്നു വരെ മലയാള കവിതകണ്ടിട്ടില്ലാത്തതാണ്. ഖണ്ഡകാവ്യങ്ങളായ "നളിനി", "ലീല", "കരുണ", "ചണ്ഡാലഭിക്ഷുകി", എന്നിവ നിരൂപകരുടെ മുക്തകണ്ഠം പ്രശംസയ്ക്കും അതുമൂലം അസാധാരണ പ്രസിദ്ധിക്കും കാരണമായി. "പ്രരോദനം" സമകാലീനനും സുഹൃത്തുമായ ഏ. ആർ. രാജരാജവർമ്മയുടെ നിര്യാണത്തിൽ അനുശോചിച്ചു കൊണ്ടെഴുതിയ വിലാപകാവ്യമായിരുന്നു. "ചിന്താവിഷ്ടയായ സീത"യിലാണ് ആശാന്റെ രചനാനൈപുണ്യവും ഭാവാത്മകതയും അതിന്റെ പാരമ്യതയിലെത്തുന്നത്. "ദുരവസ്ഥ"യിൽ അദ്ദേഹം ഫ്യൂഡലിസത്തിന്റെയും ജാതിയുടെയും അതിർവരമ്പുകളെ കീറിമുറിച്ചു കളയുന്നു. "ബുദ്ധചരിതം" ആണ് ആശാൻ രചിച്ച ഏറ്റവും നീളം കൂടിയ കാവ്യം. എഡ്വിൻ അർനോൾഡ് എന്ന ഇംഗ്ലീഷ് കവി രചിച്ച "ലൈറ്റ് ഓഫ് ഏഷ്യ" എന്ന കാവ്യത്തെ ഉപജീവിച്ച് എഴുതിയ ഒന്നാണിത്. പിൽക്കാലങ്ങളിൽ ആശാന് ബുദ്ധമതത്തോട് ഒരു ചായ്‌വുണ്ടായിരുന്നു.

കുമാരനാശാന്റെ അന്ത്യം ദാരുണമായിരുന്നു. 1924-ൽ കൊല്ലത്ത് നിന്നും ആലപ്പുഴയ്ക്ക് ബോട്ടിൽ യാത്ര ചെയ്യവെ പല്ലനയാറ്റിൽ വെച്ചുണ്ടായ ബോട്ടപകടത്തിൽ ഒരു വൈദികനൊഴികെ ബോട്ടിലുണ്ടായിരുന്ന എല്ലാ യാത്രക്കാരും മുങ്ങി മരിക്കുകയുണ്ടായി, അതിൽ കുമാരനാശാന്റെ മരണവും സംഭവിച്ചു.

എ. ആർ. രാജരാജവർമ്മ

മലയാള ഭാഷയുടെ വ്യാകരണം ചിട്ടപ്പെടുത്തുന്നതിൽ പ്രധാന പങ്കുവഹിച്ച വ്യക്തിയാണ് കേരള പാണിനി എന്ന് അറിയപ്പെട്ടിരുന്ന എ. ആർ. രാജരാജവർമ്മ (ജീവിതകാലം: 1863 ഫെബ്രുവരി 20–1918 ജൂൺ 18, മുഴുവൻ പേര്: അനന്തപുരത്ത് രാജരാജവർമ്മ രാജരാജവർമ്മ). കിടങ്ങൂർ പാറ്റിയാൽ ഇല്ലത്ത് വാസുദേവൻ നമ്പൂതിരിയുടേയും കേരളവർമ്മ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ മാതൃ സഹോദരീ പുത്രിയായ ഭരണിതിരുനാൾ അമ്മത്തമ്പുരാട്ടിയുടേയും പുത്രനായി ചങ്ങനാശ്ശേരി ലക്ഷ്മീപുരം കൊട്ടാരത്തിൽ കൊല്ലവർഷം 1038 കുംഭമാസം 8-നാണ് അദ്ദേഹം ജനിച്ചത്. വൈയാകരണകാരൻ എന്നതിനു പുറമേ, നിരൂപകൻ, കവി, ഉപന്യാസകാരൻ, സർവ്വകലാശാലാ അദ്ധ്യാപകൻ, വിദ്യാഭ്യാസപരിഷ്കർത്താവ് എന്നീ നിലകളിലും പ്രശസ്തനായി. ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആദ്യദശകങ്ങളിൽ മലയാളഭാഷയുടെ വ്യാകരണം, ഛന്ദശാസ്ത്രം, അലങ്കാരാദി വ്യവസ്ഥകൾ എന്നിവയ്ക്ക് അദ്ദേഹം നിയതമായ രൂപരേഖകളുണ്ടാക്കി. സംസ്കൃതവൈയാകരണനായ പാണിനി, അഷ്ടാദ്ധ്യായി ഉൾപ്പെടുന്ന പാണിനീസൂക്തങ്ങളിലൂടെ സംസ്കൃതവ്യാകരണത്തിനു ശാസ്ത്രീയമായ ചട്ടക്കൂടുകൾ നിർവ്വചിച്ചതിനു സമാനമായി കേരളപാണിനീയം എന്ന മലയാളവ്യാകരണ ഗ്രന്ഥം എ. ആർ. രാജരാജവർമ്മയുടെതായിട്ടുണ്ട്. മലയാളവ്യാകരണം ശാസ്ത്രീയമായി ചിട്ടപ്പെടുത്തുന്നതിൽ എ. ആറിന്റെ സംഭാവനകൾ കണക്കിലെടുത്ത് അദ്ദേഹത്തെ കേരളപാണിനി എന്നും അഭിനവപാണിനി എന്നും വിശേഷിപ്പിച്ചുപോരുന്നു.

കലിഗ്രഫി: എൻ. ഭട്ടതിരി

സൂചനാരേഖകൾ: വി. ആർ. സന്തോഷ്

ഡ്രോയിങ്, എ. ആർ. രാജരാജവർമ്മ: വി. ആർ. സന്തോഷ്

(വിക്കിപ്പീഡിയയിൽ നിന്ന് സ്വതന്ത്രമായി ആശയാനുവാദം ചെയ്തത്.)

പിൻകുറിപ്പ്

- മുപ്പതു മുതൽ നാല്പതു മിനിട്ടിനകം വായിച്ചു തീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കമാണ് സായാഹ്ന പുറത്തിറക്കുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകളിൽ ഉള്ളത്. ഇതു വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക്ടോപ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളൊ ആവശ്യമില്ല.
- ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണ ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഫോണിന്റെ വിതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണ് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്നു ലഭ്യമാണ്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണ് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയത്. അതുകൊണ്ട് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.
- സ്വതന്ത്രപ്രസാധനം ആഗ്രഹിക്കുന്ന/ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന ആർക്കുവേണമെങ്കിലും സായാഹ്നയിലൂടെ സ്വന്തം കൃതികൾ പ്രസാധനം ചെയ്യാവുന്നതാണ്. 30 മുതൽ 60 മിനിട്ടുകൾക്കകം വായിച്ചുതീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കം – കഥകൾ, അനുഭവക്കുറിപ്പുകൾ, ലേഖനങ്ങൾ, അഭിമുഖങ്ങൾ, സിനിമാനിരൂപണങ്ങൾ, കവിതകൾ – എന്നു തുടങ്ങി എന്തുവേണമെങ്കിലും അയയ്ക്കാവുന്നതാണ്. അയയ്ക്കേണ്ട വിലാസം: <editors@sayahna.org>.
- പ്രതികരണങ്ങൾ <editors@sayahna.org> എന്ന ഇമെയിലിലേയ്ക്കോ, ഈ വെബ് പേജിൽ കമ്മന്റുകളായോ ചേർക്കുക. നിർദ്ദേശങ്ങളും വിമർശനങ്ങളും എപ്പോഴും സ്വീകാര്യമാണ്. അവ സായാഹ്നപ്രവർത്തകർക്ക് കൂടുതൽ ഉത്തേജനം നൽകുന്നതാണ്.

സായാഹ്ന ഫൗണ്ടേഷൻ, ജഗതി, തിരുവനന്തപുരം 695014